

เทศน์เช้า วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาให้ทาน เห็นไหม เราถวายทาน พอถวายทานเสร็จแล้วนี่บุญกุศลสำเร็จ..
สำเร็จด้วยการเสียดละ สิ่งนี้คือการให้ทาน “ทาน สีล ภาวนา”

เวลาให้ทานแล้วนี่บุญกุศล แล้วเวลาทำบุญกุศลขึ้นมาแล้วทำไมเรายังหงุดหงิดละ
ทำไมเรายังขัดข้องในหัวใจละ สิ่งใดที่ไม่สมความปรารถนา เราคาดเราหมายว่าจะต้อง
เป็นอย่างที่เราปรารถนา แล้วมันไม่เป็นอย่างที่ปรารถนา.. ทั้งๆ ที่ทำบุญนะ ทั้งๆ ที่เราทำ
คุณงามความดีนี้แหละ แต่ทำคุณงามความดีเพราะเราคาดเราหมายของเรา

แต่ถ้าทำดีตามเนื้อผ้าละ.. นี่เราฟังธรรม ถ้าฟังธรรม ธรรมนี้มันสะท้อนหัวใจ มัน
เป็นสิ่งที่สะท้อนใจ มันเป็นการเตือนใจเรา ถ้ามันเตือนใจเรานะ เตือนใจให้เรามีสติ ถ้า
เรามีสติขึ้นมา เห็นไหม หลวงตาบอกว่า

“ถ้ามีสตินะ เหมือนฝ่ามือนี้มันสามารถกั้นคลื่นทะเลได้เลย”

เวลากลื่นทะเล.. ความหงุดหงิด ความขัดข้อง ความต่างๆ นี้เกิดจากหัวใจ เพราะ
เราขาดสติ เราขาดสติเพราะเหตุใด เราขาดสติเพราะเราส่งออก ส่งไปสู่ที่การกระทำของ
เรานั้น เราเสียดละขึ้นมาเราต้องให้สมความปรารถนาของเรา เราก็ตั้งใจของเราแล้ว

ผู้ที่ทำบุญกุศล เห็นไหม “ทำบุญทิ้งเหว” ทำของเรา นี่ตั้งใจทำ ของเราแสวงหามา
ด้วยความทุกข์ความยากนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน หลวงตานี้แหละท่านสอน
หัวโล้นๆ นี้อยู่ตีที่ตั้งก็ขึ้น เขาอยู่กระต๊อบห้องหอ คนทุกข์คนยากเขาอยู่กระต๊อบห้องหอ
เขาหาได้ ๕ ได้ ๑๐ เขาอุตส่าห์ทำบุญกุศล เขาหาได้ ๕ ได้ ๑๐ เขาเอาแต่สิ่งที่ดีๆ ของเขา
เพราะเขาเจตนาของเขา

คนทำบุญของเรานี้ เพราะเราถือว่าบุญกุศลนี้เป็นของเรา เราทำสิ่งใดเราต้อง
ปรารถนาสิ่งนั้น สิ่งที่มีดีที่สุดของเราเพื่อเสียดละ เพื่อจะให้ได้บุญของเราที่ประณีต เห็น
ไหม ไอ้หัวโล้นๆ นั้นนะ อยู่ตีที่อยู่ห้องอยู่หอขนาดไหน แล้วเราไปบิณฑบาตกับเขา.. นี้

สิ่งที่เตือนใจใจ เตือนใจว่าการกระทำนี้ก็เพื่อประโยชน์กับเขา ถ้าสิ่งที่ป็นประโยชน์กับเขา นี่เสียสละเจตนาของเขา สิ่งนี้สำเร็จแล้ว แต่ความที่เป็นหัวใจละ.. สิ่งที่เป็นธรรมละ..

สิ่งที่ป็นธรรม เห็นใหม่ เวลาเราไปโรงพยาบาลนะ เวลาเราไปตรวจโรค เราไม่
อยากฟังหมอวินิจฉัยเลยว่าเป็นโรคร้าย นี่ก็เหมือนกัน เวลาฟังธรรมๆ นี่ ธรรมมัน
สะท้อนหัวใจนะ ธรรมมันเตือนอะไร มันเตือนสติเราไง ถ้าเรามีสติมีสติตั้งขึ้นมา.. มีสติ !
การกระทำของเราจะผิดพลาดน้อยลง แต่เพราะเราขาดสติ การผิดพลาดต้องมากขึ้น คนมี
สติ แล้วความผิดพลาดนั้นจะไม่ผิดพลาดเลยหรือ.. มันก็มี

ความผิดพลาด เห็นใหม่ คนทำงานมันต้องมีความผิดพลาดเป็นธรรมดา ที่นี้การ
ผิดพลาดเป็นธรรมดา มันจะพัฒนาการของมันใหม่ ถ้าจิตของเราพัฒนาการของเราขึ้นมา
เราจะรู้ว่าสิ่งใดคิดสิ่งใดถูก.. ถ้าสิ่งใดถูก เวลาหมอบอกนี้เป็นโรคร้ายไข้เจ็บสิ่งต่างๆ สิ่ง
นั้นมันคืออะไรละ สิ่งนั้นเพราะว่าชราคร่ำคร่า ร่างกายของเราต้องชราคร่ำคร่าเป็น
ธรรมดา โรคเวร โรคกรรมมันก็มีของมัน โรคเสื่อมสภาพของร่างกายก็มี แล้วรักษาหายก็
ได้ ไม่หายก็ได้

นี่เป็นเรื่องของเวรของกรรมใช่ไหม ถ้าเวลาฟังธรรมละ ฟังธรรมก็เพื่อเตือน นี่
โรคกิเลสมันมีอยู่แล้วละ เราเกิดมานี้วิชาพาเกิด มันมีวิชาพาเกิด อวิชชามันคือ
อะไร คือความไม่รู้ ถ้าความไม่รู้ แล้วทำไมเรารู้ละ.. เรารู้ เรารู้เป็นวิชาการ แต่ความรู้ใน
ตัวของมันเองมันไม่รู้ของมัน เวลาเราฝึกฝนขึ้นมาเพราะขาดความรู้อันนี้ไง เวลาตั้ง
สติขึ้นมา เวลากำหนดพุทโธ พุทโธขึ้นมาเพราะความรู้ในตัวมันเอง

มันพุทโธอยู่ข้างนอก แต่ตัวมันเองไม่เป็นพุทโธ แต่ถ้าพุทโธซัดๆ คำว่าซัดๆ มัน
สะท้อนถึงตัวมันไง เพราะพลังงาน ความคิดมาจากจิต ทุกอย่างมาจากจิตทั้งหมด แล้วถ้า
สติมันเกิดจากจิต การกระทำของมันเกิดจากจิต ทุกอย่างดับหมดละ แต่นี่มันไม่เกิดจาก
จิต มันไปเกิดที่ความคิด เพราะเราส่งออกไปแล้ว เห็นใหม่ เราส่งออกไปแล้ว เราไปคิด
ข้างนอก

นี่ใจธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะมันเกิดที่ความคิดใช่
ไหม มันไม่เกิดที่พลังงานใช่ไหม เวลากิเลสปฏิบัติสัจจิต ปฏิสนธิวิญญาน.. ปฏิสนธิ
วิญญานในขั้น ๕ วิญญาน อายตนะ.. วิญญานทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ

นี่วิญญูณกระทบ.. แต่วิญญูณนี้มันมาจากไหนล่ะ ปฏิสนธิวิญญูณมันมาจากไหน แล้ววิญญูณอายตนะมาจากไหน

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ฟังธรรมๆ นี่เดือนตรงนี้ไง.. แต่ของเรา เห็นใหม่ เวลาเราไปหาหมอนะว่าหมอหายใหม่.. หมอต้องรักษาตามที่คนไข้บอกนะ คนไข้ต้องรักษาอย่างนั้นๆ นะ นี่ก็เหมือนกันเวลาปฏิบัติธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเป็นอย่างนั้น.. อย่างนั้น.. อย่างนั้นนะ.. อย่างที่เราปรารถนาไง มันไม่เป็นความจริง !

เวลาเราไปหาหมอ เราต้องให้หมอรักษาไข้ใหม่ ไม่ใช่เรารักษาตัวเองไข้ใหม่ ถ้าเรารักษาตัวเอง ทำไมเราไม่อยู่ที่บ้านล่ะ อยู่ที่บ้านก็รักษาตัวเองสิ มาโรงพยาบาลก็ให้หมอรักษาสิ นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมนี่เอาความคิดของตัวเองมาบอกว่าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ.. นี่พุทธพจน์นะ.. ศึกษามาแล้วนะ.. นี่พุทธพจน์นะ.. พุทธพจน์นี่กิเลสมันพาใช้

เงิน ! ถ้าคนมีคุณธรรมเอามาใช้ประโยชน์จะเป็นประโยชน์มาก.. เงิน ! ถ้าคนที่ใช้ไม่เป็น มันทำลายตัวมันเองหมดเลย นี่ก็เหมือนกัน พุทธพจน์ ! พุทธพจน์ก็ถูกต้อง สาธุ.. นี่ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา.. เป็นศาสดาของเราแต่ไม่ใช่เรา ! แต่เวลาผู้ที่ปฏิบัติธรรมนะ

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” นี่ธรรมเป็นเรา เราเป็นธรรมอันเดียวกันนะ !

ถ้าใจเราไม่เป็นธรรม.. ใจเราไม่เป็นธรรม ! ใจเราเป็นอวิชชา แต่ธรรมนี่ธรรมจำมาจากข้างนอก.. นี่ฟังธรรมๆ ก็เพราะเหตุนี้ไง ฟังธรรมเพื่อเตือนตัวเราไง เห็นใหม่ สดๆ ร้อนๆ นะ ธรรมะเป็นของสดๆ ร้อนๆ แต่ฟังทุกวัน ปฏิบัติทุกวันจนชินชาหน้าด้าน ถ้ามันชินชาหน้ามันก็ด้านไปด้วย พอหน้ามันด้านมันก็ไม่สติ แต่ถ้ามันไม่หน้าด้านนะ มันมีความละอาย ผิวมันบาง สิ่งใดสะกิดใจมันจะสะเทือนใจ ถ้ามันสะเทือนใจของเรานะ สิ่งนั้นไม่ควรทำ

เวลาเราอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ว่าการสอนเราด้วย แล้วท่านทำเป็นตัวอย่างให้เราดูด้วย.. คุณิ คุณากรกระทำสิ ถ้าจิตใจมันมีกิเลสของมัน มันมี

ค้นหาความทะยานอยากของมัน เห็นไหม มันมีผลประโยชน์ทับซ้อน.. เวลาแสดงธรรมนี้แสดงธรรมพระพุทธเจ้านะ พวกนี้ทำบุญๆ นะ แต่ไอ้คนพูดมันไม่เคยทำของมันนะ มันเอาแต่ผลประโยชน์ของมัน เห็นไหม นี่ผลประโยชน์ทับซ้อน

นี่เฝ้าเวลาทางโลกเขาว่า พระเจ้าสอนให้ทำบุญๆ เพราะพระเป็นคนดี.. จิตใจที่เป็นธรรมนะ สิ่งนั้นมันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าปัจจัยอันนี้ เพื่อให้ผู้อื่นเขาได้ประโยชน์ นี่ยินดีเสียสละเพื่อให้ผู้อื่นเขาได้ประโยชน์ เพราะจิตใจที่เป็นสาธารณะ นี่เขามองถึงความ เป็นสาธารณะ ความเป็นประโยชน์ของสาธารณะ เขาไม่เห็นประโยชน์ของตน

นี่พูดถึงจิตใจที่เป็นสาธารณะนะ.. แต่เวลาที่ปฏิบัติ “อตุตา หิ อตุตโน นาโถ.. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน”

สติก็เกิดกับเรา สมาธิก็เกิดกับเรา ถ้ามันเกิดปัญญา โลกุตตรปัญญาก็เกิดกับเรา คนที่เกิดโลกุตตรปัญญา ภาวนามยปัญญา คือปัญญาที่เกิดจากการภาวนา.. แต่ในปัจจุบันนี้ปัญญาเกิดจากการศึกษาเล่าเรียน การจินตนาการมา แล้วก็ว่าสิ่งนั้นเป็นปัญญาของเรา.. เป็นปัญญาของเรา

เราว่าเป็นปัญญาของเราเพราะมีเรา.. เพราะมีเราถึงมีกิเลส เพราะมีเราถึงมีตัวตน เพราะมีเราถึงมีวิชา แต่ถ้ามันเป็นสมาธิเราไม่มี เพราะมันหยุดตัวเราได้มันถึงเป็นสังขธรรม สังขธรรมก็คือจิตมันเป็นจิต แต่ตอนนี้จิตมันเป็นเรา เพราะมันมีเราขึ้นมา เห็นไหม เวลาปัญญาเกิดขึ้นมาก็ปัญญาของเรา มันถึงไม่เป็นความจริง

นี่พูดถึงว่าพุทธพจน์ๆ แต่ถ้าเป็นธรรมละ.. เป็นธรรมมันเกิดขึ้นมาจากตัวโลกุตตรธรรม โลกุตตรปัญญา เห็นไหม นี่โลกียปัญญา โลกียปัญญาคือว่าปัญญาเกิดจากตัวตน ปัญญาเกิดจากเรา ปัญญาเกิดจากภพ.. ความคิดเกิดจากไหน ความรู้สึกเกิดจากไหน ความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้นมานี้เกิดจากจิต คนตายไม่มีความรู้สึก คนตายเผาไฟขนาดไหนมันก็ไม่ร้อง เราเดินเหยียดไปที่ความร้อนหน่อยเราก็วิ่งหนีแล้ว

“นี่ความรู้สึกมันเกิดจากไหน.. ความรู้สึกเกิดจากจิต !”

“ความคิดทั้งหมดเกิดจากไหน ความคิดทั้งหมดเกิดจากจิต !”

จิตมันเป็นอะไร ! จิตมันเป็นอวิชา.. พอเป็นอวิชา สิ่งทีศึกษามาเนี่ยศึกษามาของใคร.. นี้อังกรรม ฟังกรรมเพราะเตือน นี้อัง เวลาไปหาหมอนี้ไม่ยอมฟังว่าหมอบอกว่าเราเป็นโรคร้าย นี้อังเหมือนกัน เวลาบอกถึงกิเลสของเรานี้ไม่ยอมฟังว่าไม่ใช่กิเลสของเรา.. มันว่างๆ มันมีความสุข.. ไม่ใช่กิเลสของเรา !

เพราะว่าไม่ใช่กิเลสของเรา นี้อังกิเลสมันถึงชี้หัวใจ แต่ถ้าเราเห็นว่าเป็นกิเลสของเรา เรารื้อค้นของเรา เราพยายามปฏิบัติของเราเนาะ เวลามันสงบไปเราก็ดูเห็นใหม่ สิ่งที่ว่าจิตมันสงบ มันก็ต้องรู้ว่ามันสงบ เวลามันเกิดปัญญา ปัญญาที่มันแยกแยะ นี้อังปัญญาอย่างนี้ปัญญามันเตือนเรานะ ภาวนามยปัญญา นี้อังปัญญาที่เกิดให้เราซอกไปหมด ข้างในนี้มันจะซอกไปหมดเลย อ้อฮ้อ ! มันเป็นอย่างนี้หรือ.. มันเป็นอย่างนี้หรือ..

แต่ในปัจจุบันนี้ปัญญามันเกิดนี้มันเป็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ นี้อังศาสดา.. ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ถ้าเห็นตถาคตนะ ถ้าใจเป็นธรรมละ.. เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เห็นใหม่

“ผู้ที่อยู่ถึงภาคตะวันตก เขาปฏิบัติเหมือนเรา เขาทำตามเรา สิ่งนั้นเหมือนอยู่ใกล้เรา..” จับชายจิวรเราไว้เลย กอดพระไตรปิฎกไว้เลย อ้อมไปไหนด้วย แล้วมันซาบซึ้งใจใหม่ ให้ดื่มกินด้วย...

หลวงตาบอกว่าปลวกมันกินหมดนะ นี้อังปลวกมันแทะกินเลย มันแทะกินพระไตรปิฎกเข้าไปเลย.. ปลวกมันก็คือปลวกนะ เพราะว่าสิ่งนี้มันเป็นการสื่อความหมาย มันไม่ใช่ความจริง ความจริงเกิดจากการกระทำ

นี้อังกรรม.. ถ้ามันสดๆ ร้อนๆ เห็นใหม่ ธรรมะนี้ “อกาลโก” ไม่มีกาล ไม่มีเวลา เขาบอกว่าเวลานั้น เวลานั้นผ่านไปแล้ว ธรรมะจะหมดกาลหมดสมัย.. อันนั้นเป็นเรื่องเขาพูด ถ้าหมดกาลหมดสมัยพวกเราต้องไม่ทุกข์ เพราะว่าธรรมะนี้ “ธรรมะโอสถ เป็นยาแก้ทุกข์”

ทุกคนเกิดมานะทุกข์ทั้งนั้นละ ทุกข์ที่ไหน ทุกข์ที่ “ชาติปี ทุกขา.. การเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง” ในเมื่อมีการเกิด มีสถานะขึ้นมาแล้ว ชีวิตของเราเวลาเกิดขึ้นมาแล้วนี่ลุ่มๆ

คอนๆ นะ สิ่งที่เราคาดเราหมายต่างๆ มันลุ่มๆ คอนๆ ทั้งนั้นละ แต่ถ้าเรามีสตินะ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เราเกิดมาชีวิตเรา ๑๐๐ ปี ถ้า ๗ ปีนี้เราสามารถของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เราฝึกฝนเอา

คุณสิ เวลาเราบวชมา พวกพระเราบวชมานี้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง.. ๗ ปีเราบิณฑบาต ที่ไหนมันก็อยู่ได้ ที่ไหนก็กระทำได้ ถ้าเราหวังผล เราหวังการพ้นจากทุกข์ เราเห็นว่าเราเกิดมาแล้วเราทุกข์เรายาก แต่ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติของเรา เราหวังแต่ความสุขสบาย ความสุขสบายนี้ส่งออก.. ส่งออกเพราะอะไร เพราะวิทยาศาสตร์ไง ในเมื่อคนเกิดมาต้องมีอาหาร ในเมื่อคนเกิดมาต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย นี่มันเป็นการดำรงชีวิต

ใช่ ! มันดำรงชีวิต แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม “โลก เขากินเพื่อกาม เพื่อเกียรติ เพื่อศักดิ์ศรี เพื่อกิเลสต้นหาความทะยานอยากของเขา.. เราเป็นนักบวช เราเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ เรากินเพื่อดำรงชีวิต ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่บำรุงกาม ไม่บำรุงสิ่งต่างๆ”

ฉะนั้นสิ่งใดนี่ “ปฏิสังขารโย” พระก่อนฉันอาหาร ถ้าไม่ปฏิสังขารโย ไม่พิจารณา ก่อนใช้ ไม่พิจารณาก่อนฉัน เป็นอาบัติทุกกฏหมดเลย เห็นไหม เวลาก่อนฉัน ก่อนต่างๆ นี้เรานั่นเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้ทำไม ดำรงชีวิตไว้นะ เพราะถ้าไม่ดำรงชีวิตไว้นะ ชีวิตมันต้องสิ้นไป สิ้นไปด้วยความโง่ ! แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่มันจะมีปัญญา ขึ้นมา ดำรงชีวิตไว้เพื่อจะเอาปัญญาขึ้นมาแยกแยะไง แยกแยะว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก

ปัญญาของโลก.. ปัญญาของโลกมันเป็นวิชาชีพ หาอาหารมาเพื่อดำรงชีวิต หาปัจจัย ๔ โลกหาไม่เกินปัจจัย ๔ ! เงินทองข้าวของมากก็เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยทั้งนั้น ! แต่ถ้าใจมันเป็นธรรม มันเป็นธรรมมาจากไหนละ เห็นไหม เป็นธรรมมันมาจากศีลธรรม จริยธรรม

“ศีลธรรม.. จริยธรรม.. ประเพณีวัฒนธรรม”

เรามาทำบุญกุศลกันนี้ตามประเพณี ตามวัฒนธรรม แต่จากประเพณีวัฒนธรรมนี้ เราจะชำระเข้าไปสู่เนื้อหาสาระ.. เนื้อหาสาระคือความรู้สึกรู้สีกอันนั้นละ รู้สึกว่าเราเสียสละแล้วเราพอใจไหม เราเสียสละแล้วเราอึดใจไหม เราเสียสละแล้วเรามีความภูมิใจ

ใหม่ ไม่ใช่เสียสละกลับไปแล้วไปบ้านไปนั่งวิตกพิจารณาว่ามันจะได้หรือไม่ได้ มันจะเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงตามนั้น ทำบุญมหาศาลเลยทำไมมันทุกข์ขนาดนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเราณะ เวลาพระโคตมโลกรธรรมรุนแรงมาก เวลาไปรำพึงกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“ภิกษุทั้งหลาย.. ถ้าเธอโคตมโลกรธรรม ความดิ้นนินทา การว่าร้าย มีลากเลื่อมลาก เธอจงดูเราเป็นแบบอย่าง เราตถาคต จะเป็นผู้โคตมโลกรธรรมที่กระทบรุนแรงที่สุด !”

ในโลกรธรรม ๘ ไม่มีใครโคตมกระทบเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ผู้เผยแผ่ศาสนาพุทธ แล้วในสมัยพุทธกาล มันมีศาสนา มีลัทธิต่างๆ เต็มไปหมด เห็นใหม่ การเผยแผ่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ก็ต้องโคตมกระทบกระเทือนเป็นธรรมดา !

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ถ้าเราโคตมโลกรธรรมที่เสียดสิรุนแรง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนไว้บอกไว้ในพระไตรปิฎก ถ้าเราโคตมโลกรธรรมกระทบกระเทือนรุนแรงขนาดไหน ให้เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ท่านปรารถนา ท่านประพฤติดน เหมือนกับช้างศึก ช้างศึกเวลาลงเข้าไปในสงครามแล้ว จะไม่กลัวคมธนู คมหอก คมดาบของใครทั้งสิ้น.. ช้างมันไม่มีหอกไม่มีธนูนะ คนมันมีหอกมีธนู มันตีมันแทงนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโคตมมาขนาดนั้น แล้วเราทำไมจะไม่โคตม

ฉะนั้นบอกว่าเราทำแล้วมันจะมีความทุกข์.. ใจความทุกข์อย่างนี้ คูสิ เวลาหิวกระหายมันก็เป็นความทุกข์อันหนึ่ง เราจะกินอ้อมหน้าสำราญอยู่ตลอดเวลามันเป็นไปไม่ได้หรอก เรากินอาหารวันละ ๓ มื้อ ๔ มื้อ เห็นใหม่ เวลาหิวเราก็กินอาหารเพื่อประทังความหิวไป ก็แก้ทุกข์ไปวันๆ เท่านั้นละ

ฉะนั้นทุกข์มันมีอยู่โดยดั้งเดิม เพียงแต่ว่าคนให้คำมั่นมากหรือให้คำมั่นน้อยไง ถ้าคนให้คำมั่นอันนี้ทุกข์มาก ทุกข์มากนะ ทุกข์มันจะเพิ่มเป็น ๓ เท่า ๔ เท่า แต่ถ้าเราบอก

ว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องของธาตุขันธ์ เป็นเรื่องการดำรงชีวิตนะ ทุกข์นั้นเบาบาง ทุกข์นั้นเราจะอยู่กับมันได้ นี่ทุกข์เพราะมีการเกิด ! “ชาติปิ ทุกขา คือ ทุกข์เพราะการเกิด”

นี่ฟังธรรม เห็นใหม่ เราทำทานของเราแล้ว ขบวนการของมันสิ้นสุดลงแล้ว ทานนั้นคือบุญกุศลของเรา เป็นอามิส แต่ถ้าเราเกิดปัญญาของเราขึ้นมา นี่เราจะคัดทางเสื่อ.. ทางเสื่อคือความคิด ความรับรู้ลึกของเรา เข้าสู่หัวใจของเรา เข้าสู่สังขารมนะ ไม่ใช่เข้าสู่ใครเลย เข้าสู่ปฏิสนธิจิตนี่ละ ลบล้างการไม่รู้ของมันเพื่อไม่ให้มันไปเกิดอีกใจ ถ้าไม่รับรู้สิ่งนั้นมันจะมีคบอด แล้วจะเกิดจะตายต่อไปเรื่อยๆ

พุทธศาสนาสอนถึงที่สุดแห่งทุกข์.. ที่สุดแห่งทุกข์มันอยู่ที่ไหน.. อยู่ที่การเกิด และการตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนะ ดำรงชีวิตอีก ๔๕ ปี เทศนาว่าการมาตลอด เห็นใหม่ นี่ก็เสด็จตายแล้วนะแต่ยังมีชีวิตอยู่ ครูบาอาจารย์ของเราะ ก็เสด็จตายจากหัวใจไปแล้วนะ แต่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เพื่อดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างกับเรา

เรามีครูบาอาจารย์นะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ เราจะเป็นตาบอดคลำช้าง เราเป็นคนตาบอด แล้วงุ่มง่าม แล้วควานหาทางออกกัน แต่ในปัจจุบันนี้มีครูบาอาจารย์เดินนำหน้าเราอยู่ ถ้าเรามีความมุ่งมั่น มีการกระทำ เราจะมีทางออกได้ ถ้าเราไม่มีความมุ่งมั่น ต่อไปข้างหน้าเราจะเป็นคนตาบอดกัน แล้วหาทางออกกัน แล้วพยายามงุ่มง่ามไป

นี่คือโอกาส นี่คืออำนาจวาสนาของเรา เกิดมาพบครูบาอาจารย์ นี่มีคุณประโยชน์มาก ถ้าไม่มีคุณประโยชน์ เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ท่านคอยเตือนเรา ท่านคอยบอกเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ แต่เราเห็นว่าเป็นการดูเป็นการด่า แต่ถ้าเราโตขึ้นมาะ นี่เหมือนลูกเลย พ่อแม่เฝ้าคนำรำคาญมาก แต่พ่อเป็นพ่อแม่คน มันก็เฝ้าเหมือนกัน นั่นละ เพราะด้วยความรัก เพราะด้วยความปรารถนา ให้ลูกของเราเป็นคนดี เอวัง